

England, blev jeg bekendt med en Kreds af Mænd, hvoraf enkelte endnu havde deltaget i Kampen mod Kornloven. Jeg kom som et ungt Menneske, som Handelskommis, fra Flensborg, havde gennemgaaet Flensborg Realskole, men ikke lært mere, end de fleste Real- eller Latinskoleelever lære. Jeg kom derover, og under Samtaler med disse Mænd følte jeg et kolossalt Tryk af min fuldstændige Uvidenhed med Hensyn til alt, hvad der var national-økonomiske Spørgsmaal. Jeg arbejdede først — det kan jeg sige — ihærdigt for, saa vidt det var mig muligt, at udfylde Hullerne, men jeg lærte efterhaanden ved Samtaler med disse Mænd at se Toldsagen fra et internationalt Synspunkt, og jeg har haft Lejlighed til at blive bekendt med en hel Mængde Mænd i andre Lande, der se Sagen paa samme Maade. Der er et Slags Frimureri udbredt over hele Verden af Frihandelsmænd af Overbevisning. Jeg kan sige, det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (C. Hage), som jeg ser paa, tilhører en Familie, der traditionelt gennem flere Slægtled netop har hævdet det ideelle Syn paa Frihandelen, det høje Syn, det Syn, som udvikles, naar man staar i tredje Grad. Det ærede Medlem har — og jeg har omtalt ham rosende derfor — paa Næringslovens Omraade gjort dette Symgældende, han har staaet ganske ene i en Forsamling af vrede Købmænd, der ingenlunde ydede ham deres Bifald, da han sagde: „Jeg er fuldstændig uenig med dem allesammen, mine Herrer!“ Jeg har, som sagt, set og erfaret og har overbevist mig om, at gennem flere Slægtled er netop det Familienavn, det ærede Medlem bærer, knyttet til den ideelle Opfattelse, den højeste Opfattelse, den bedste Opfattelse af Næringsfrihed og Toldfrihed. Naar vi Frihandelsmænd her i vort eget Land arbejde paa at naa et Skridt frem imod Maalet, tænke og argumentere vi selvfølgelig ikke internationalt, ikke ensidigt, men saa tage vi fornuftigvis Hensyn til Forholdene her i Landet, og til den under Toldbeskyttelsen opvoksede Industri. Mange Folk have Vanskelighed ved at fatte, at man i Dag kan tale varmt for Frihandelsprincipper og i Morgen gaa med til en Nedsættelse af Toldbeskyttelsen paa blot 20—25 pCt. Forklaringen ligger lige for. Man taler internationalt, idealt om Frihandelens Fortrin, og man tager for sit eget Lands Vedkommende hensynsfuldt paa det bestaaende. Derfor tager man smaa Skridt, nøjes med dem og er glad ved at gøre det. Naar nogen tvivler om, at Toldsagen har en overordentlig

stor Betydning, vil jeg nævne et enkelt Eksempel. I Nordamerika er der 44 Stater; disse førte i Begyndelsen af 60erne en skarp Krig i Anledning af Ophævelsen af Slaveriet. Der var Ønske om adskille Norden og Syden ved Toldgrænser; hvis det var lykkedes, var Skilsmissen rimeligvis vedligeholdt for hele Fremtiden. Heldigvis skete det ikke. Men hvad skete? Der blev straks efter Krigen knyttet Interessetraade fra Nord mod Syd, fra Syd mod Nord, fra Øst mod Vest, der blev lagt et helt Net af Interessetraade mellem disse 44 Stater, de ere nu arbejdede saaledes sammen, at hvis en Mand vilde staa op og sige, at Illinois — med en Befolkning omtrent saa stor som Danmark — vil have en Toldgrænse for sig, New-Orleans vil have en Toldgrænse, Ohio vil have en Toldgrænse, New-York vil have en Toldgrænse, vilde den Mand blive antagen for at være moden til Galehuset. Man tager aldeles ikke Hensyn til, at der er Egne, hvor man producerer Æbler og Pærer, og Egne, hvor man producerer Oranger. Disse Varer gaa frit mellem hinanden; det hele arbejdes saaledes sammen, at det danner et stort Frihandelsomraade med Toldgrænse over for Udlandet. Paa samme Maade have de store og smaa Stater i Tyskland, særlig under Bismarks Ægide, omformet sig til en Enhed, der er ligesom i Amerika knyttet Interessetraade fra Syd mod Nord, fra Øst mod Vest, man hører ikke mere om Hannoveranernes Had mod Preusserne, om Bayrernes mod Nordtyskland. Der er lagt et saadant Net over alle de tyske store og smaa Stater, at det hele er arbejdet fuldstændig fast sammen. I Rusland har man kun Toldgrænse over for Finland og asiatisk Rusland; i hele det øvrige Rusland er der ingen Toldgrænse. For Danmark, Norge og Sverige skulde vi, hvis det store Syn havde været det afgørende, for længe siden have dannet en nordisk Toldunion. Vi vilde da ogsaa her have sammenarbejdet disse 3 Lande paa den heldigst mulige Maade for Udviklingen af vort økonomiske Erhvervsliv i alt Fald og ogsaa i politisk Henseende. Men hvorledes er det nu gaaet? Sverige og Norge have ophævet Mellemrigsloven, og hvad er Resultatet? Unionsmærket er gaaet ud af det norske Flag. Man har ført forbitret Toldkamp, man har anskaffet Kanoner, Krudt og Panserskibe. Toldkampen har ført til, at man gensidig har beredt sig til Kamp og mod hvem? Det har man faaet ud af at opgive Toldfriheden mellem disse Nabolande, der i saa mange Tider have